

Posudek bakalářské práce Pavly Žatkové

Morfologické prostředky v jazyce Postily Jana Rokycany

Cílem předložené bakalářské práce je zhodnocení morfologických jazykových prostředků užitých v Rokycanově Postile, a to z hlediska popisované normy literárního jazyka 15. století i z hlediska případného výskytu morfologických prostředků jazyka lidového, které lze hodnotit jako nářeční. Vzhledem k rozsahu bakalářské práce autorka omezila svoji analýzu na substantiva a na jazykový materiál jedné kapitoly Postily. Materiálovou základnu její práce tak tvořilo 181 staročeské substantivum.

Po úvodních kapitolách, v nichž je vysvětlen cíl práce, zvolený postup a stručně připomenuta osobnost Jany Rokycany, je zařazena Teoretická část, v níž autorka shrnuje poznatky o staročeském morfologickém systému substantiv, které získala samostatným studiem základní odborné literatury oboru. Tato část je zpracována logicky a přehledně. Některá předkládaná tvrzení je však třeba objasnit:

1. V jakém smyslu považujeme o-kmeny, u-kmeny, a-kmeny a i-kmeny za nejvýznamnější z vokálních kmenů? (str. 12)
2. Jaký je vztah ja-kmenů mužských k současnému vzoru soudce? (str. 18)
3. Lze ve staročeštině uvažovat o vzoru gost? Jaký je vztah staročeštiny ke staroslověnštině? (str. 14, 20)
4. Jak se vyvíjela deklinace substantiva lidé? (str. 20)

Těžiště práce je v kapitole nazvané Praktická část. V ní autorka podrobně popisuje všechny tvary staročeských substantiv, které jsou doloženy ve zkoumaném textu, a hodnotí jejich koncovky z hlediska normy literárního jazyka 15. století. Případné odchylky od této normy posuzuje z hlediska vývojového i z hlediska stratifikace staročeského jazykového celku. Snaží se také o shrnutí a zobecnění svých pozorování, a to jak v závěru každé dílčí kapitoly, tak v závěrečné kapitole celé práce. Podle očekávání zjišťuje, že jazyk Rokycanovy Postily odpovídá popisované normě, jen ojediněle lze konstatovat odchylky dané postupujícím vývojem, a to jak v morfologickém systému jmen (doklady vývoje kategorie životnost/neživotnost), tak v rovině hláskoslovné (vývoj diftongů ie, ou). Jediný jev, který lze považovat za projev vlivu jazyka oblasti západních Čech, je výhradní užití koncovky –u s významem dativu sg. m. Z uváděných závěrů je třeba vysvětlit tvrzení o měkkostní korelaci u typu kuře (str. 38).

Úroveň práce snižují především neobratné formulace, jazykové chyby a přílišná závislost (obsahová i formulační) na prostudované literatuře (zejména kapitola 2 Jan Rokycana). Autorka se nedokázala vyrovnat s úkolem formulovat odborný lingvistický text (např. neobratné formulace jako „Tvar lokálu sg. máme v textu prezentován koncovkou –ovi.“ str. 30; „Podmanil se tvaru akuzativu o-kmenové deklinace ...“ str. 34), chybovala zejména

v interpunkci (str. 9, 11, 19, 20, 29, 40), ojediněle i v dalších jazykových jevech (na vysokých školách Pražských – str. 9). Chybí také objasnění způsobu citace dokladů. Práce je doplněna přílohami – tabulka č. 1 je převzata z odborné literatury bez uvedení zdroje.

Přes uvedené nedostatky konstatuji, že autorka splnila požadavky kladené na bakalářskou práci, dokázala samostatně aplikovat poznatky získané studiem odborné literatury a v podstatě správně analyzovat náročný staročeský text.

Doporučuji práci k obhajobě a navrhuji hodnocení *d o b ř e*.

V Plzni 17. 5. 2012

PhDr. Eva Pasáčková, CSc.

vedoucí práce